

Negativní zjištění ve středním odborném vzdělávání

- Mezi školními roky 2003/2004–2012/2013 činil úbytek počtu žáků ve středním vzdělávání 18,4 %, ve středních školách s odbornými obory 21,6 % a v gymnáziích 8,6 %.
- Vysoký podíl nesouladu ŠVP s RVP v oborech odborného vzdělávání.
- Nedokončená optimalizace středních škol s obory odborného vzdělávání, stále přetrvává přebytek nabídky studijních míst nad poptávkou, oborová struktura neodpovídá požadavkům trhu práce.
- Problematika nástavbového studia – vysoká neúspěšnost žáků v maturitní zkoušce, vysoká nezaměstnanost absolventů.
- Ekonomická náročnost vzdělávání migrujících žáků a žáků s nižšími studijními předpoklady (opakování ročníků, opakované nástupy do různých oborů vzdělání, přestupy do nižších ročníků v jiných školách).
- Ke vzdělávání v maturitních oborech vzdělání jsou přijímáni uchazeči, kteří nemají odpovídající studijní předpoklady. Školy s maturitními obory nereagují na nižší studijní předpoklady uchazečů a z ekonomických důvodů je přijímají.
- Absence žáků a její vliv na školní neúspěšnost (negativní dopad na úroveň osvojených vědomostí a dovedností), zejména v učebních oborech.
- Problémy v řízení škol a vedení pracovníků u některých velkých, oborově nesourodých subjektů, ve kterých vzdělávání probíhá na několika různých místech (občas i v různých městech), mohou vést ke zhoršení podmínek vzdělávání.

Střední odborné vzdělávání prošlo za uplynulých více než dvacet let dramatickým vývojem (zvýšený zájem o maturitní studium, zavedení nových oborů vzdělání, modernizace obsahu odborného vzdělávání). Vzhledem k nepříznivé demografické situaci se zřizovatelé škol snaží optimalizovat počty oborů i škol. Nevyužité kapacity středních odborných škol by měly být ve větší míře využívány k dalšímu vzdělávání.

Jednotlivé kraje jako nejčastější zřizovatelé středních odborných škol by měly přistupovat k jejich optimalizaci s určitou opatrností, vzít v úvahu nabídku oborů vzdělání vzhledem k dlouhodobější poptávce na trhu práce, jedinečnost oboru v regionu atd. Dobře promyšlená optimalizace sítě škol by neměla být postavena na krátkodobé finanční úspoře, ale měla by žákům přinést pokud možno co nejlepší podmínky pro vzdělávání.

Střední školy s odbornými obory by měly ve větší míře kooperovat se zaměstnavateli a profesními svazy při zajištění praktického vyučování a uplatnění absolventů na pracovním trhu. Vzdělávací systém nedokáže dostatečně rychle reagovat na změny na trhu práce, také příchod ekonomické krize potvrdil, že nelze přizpůsobovat vzdělávací nabídku a směřovat žáky do konkrétních oborů podle aktuálních potřeb trhu práce. Efektivní je sbližovat nabídku oborů vzdělání s dlouhodobějšími potřebami trhu práce v jednotlivých krajích. Přitom je vhodné reagovat na vysokou míru nezaměstnanosti absolventů některých oborů, které dlouhodobě neodpovídají regionální pracovní poptávce.